

Barbara Jelonek

(Uniwersytet Wrocławski)

***Recenzja monografii naukowej "Miłość po japońsku"*¹**

Review of the scientific monograph „Miłość po japońsku”

Słowa kluczowe: Miłość po japońsku, monografia, Japonia, recenzja

„Jedną z cech miłości jest krańcowa wrażliwość na widok twarzy podobnych do twarzy ukochanej kobiety, i odkrywanie jej w twarzach nieznanych”².

Ryūnosuke Akutagawa

„Jednym z symptomów miłości jest rozmyślanie, ilu i jakich mężczyzn ukochana darzyła uczuciem w przeszłości oraz niejasna zazdrość o nich”³.

Ryūnosuke Akutagawa

Słowem wstępu

Ogólnopolska konferencja "Miłość po japońsku" została zorganizowana w 2014 roku⁴ w Krakowie przez Sekcję Japońską Dalekowschodniego Koła Naukowego, które działa na

¹ *Miłość po japońsku*, M. Dudek, W. Krupska, A. Sieradzka (red.), Kraków 2014, s. 97.

² <https://www.cytaty.info/autor/ryunosukeakutagawa.htm>, [dostęp: 29.08.2016].

³ Tamże.

⁴ Termin: 25 kwietnia 2014 - 26 kwietnia 2014. Miejsce: Biblioteka Jagiellońska, al. Mickiewicza 22, Kraków.

terenie Uniwersytetu Jagiellońskiego⁵. Warto zaznaczyć, że projekt konferencji dofinansowany był ze środków Rady Kół Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, z kolei konferencja powstała przy współpracy Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu, Katedry Porównawczych Studiów Cywilizacji, Koła Naukowego Porównawczych Studiów Cywilizacji, Magazynu Antropologiczno-społeczno-kulturowego MASKA oraz Stowarzyszenia *Closer To Asia*.

Jednym z głównym celów konferencji było uchwycenie pojęcia miłości, na przykładzie społeczeństwa japońskiego, a pokłosiem tego spotkania naukowego było wydanie tematycznej monografii z nadesłanych referatów po tejże konferencji⁶, która ukazała się jako jeden z numerów antropologiczno-społeczno-kulturowym czasopisma MASKA⁷, które

⁵ A także przez takie osoby jak Martyna Wyleciał, Julian Marcinów, Agnieszka Demidowska, Agnieszka Krochmal, Maya Samek, Katarzyna Liwosz, Maja Korbecka, Karolina Salska-Dyduch, Roma Husarski, Piotr Sarota, Julita Dudziak, Wiktoria Krupska oraz Anna Sieradzka.

⁶ Wykład powitalny poprowadziła dr Joanna Guzik. Panele podzielono na dziewięć sekcji tematycznych zatytułowanych następująco: Problemy, Małżeństwa, Relacje, Literackie inspiracje, Alternatywy, Wariacje, Idealizacje oraz Ekranizacje. Poniżej przedstawiam wybrane wystąpienia w poszczególnych panelach, które nie zostały opublikowane w monografii pokonferencyjnej. W pierwszym panelu zatytułowanym problemy Julian Marcinów wystąpił z referatem „*Sexless. Kiedy japońskie małżeństwa rezygnują ze współżycia*”, zaś po jego wystąpieniu Katarzyna Liwosz poruszyła problematykę niżu demograficznego w Japonii. W następnym panelu o nazwie „Małżeństwa” wystąpiła Karolina Salska-Dyduch (referat: Ren'ai kekkon - małżeństwo z miłości”) oraz Agnieszka Demidowska (referat: Omiai – małżeństwa aranżowane kiedyś i dziś). W panelu „Relacje” wystąpiła Anna Bednarczyk (referat: „Yon-sama, wyjdź za mnie!” – Fascynacja Hallyu a postrzeganie Koreańskich mężczyzn przez Japonki”) oraz Małgorzata Kolbowska („Czy miłość jest uniwersalna? Różnice oraz podobieństwa międzywiązkowe par japońskich oraz polskich”). Gościem specjalnym Panelu 4 pt. Literackie inspiracje była dr Marcelina Leśniczka, która omówiła zagadnienie „Miłość w twórczości Tanizakiiego Jun'ichirō (1886-1965)”. Po niej wystąpiła Marta Matusik (referat: Świat bez uczuć. Obraz miłości w utworach Kawabaty Yasunariiego i Harukiiego Murakamiiego”) oraz Maya Samek (referat: „Shinjū - samobójczy pakt kochanków na przykładzie sztuk Chikamatsu Monzaemona”). W Panelu 5 pt. Alternatywy wystąpiła Małgorzata Zięba (prelekcja: „Japońskie hotele miłości”), Joanna Katarzyna Puchalska (referat pt. „Czułość wojownika), oraz Marcin Chłudziński (referat pt. „Japoński przemysł erotyczny”. W szóstym panelu o nazwie „Wariacje” Agnieszka Krochmal zaprezentowała temat „Koty najlepszym przyjacielem człowieka, czyli o niezwyklej miłości Japończyków do kotów”, zaś po niej wystąpiła Monika Ambroziak z prelekcją dotyczącą „Rekijo – miłość do bohaterów historycznych w Japonii”. Panel 7 „Idealizacje” rozpoczęła prelekcja Anety Kuriaty pt. „Szkolne zauroczenie – o miłości nastolatków w anime. Przyczyny powstania oraz analiza gatunku”, następnie wystąpiła Marta Tyimińska (referat: Taka miłość się nie zdarza – o obrazach miłości w japońskich jRPG). Panel 8 nazwany Fascynacje rozpoczął referat Natalii Steckiej („Miłość wśród arystokracji okresu Heian”), następnie wystąpiła Gabriela Matusiak („Różne oblicza miłości erotycznej na ilustrowanych zwojach emaki i nikuhitsu shunga) oraz Adela Michalska („Zakochany w demonie – charakterystyka Yūrei”). W Panelu dziewiątym „Ekranizacje” Dawid Głównia przedstawił temat „Kochaj mnie, dyscyplinuj, ucz i przekształcaj na swoje podobieństwo: Ri Kōran i kontynentalny międzyrasowy romans filmowy w kontekście japońskiej ideologii i polityki okresu wojennego”. Ponadto odbyła się projekcja filmu „My Girlfriend is a Cyborg” połączona z dyskusją. (Przylądek Dobrej Nadziei, ul. Berka Joselewicza 2). Program konferencji: http://www.orient.uj.edu.pl/wiadomosci/wydarzenia/-/journal_content/56_INSTANCE_1XS6kXIphSmV/20745011/44724011, [dostęp: 29.08.2016] oraz <http://www.komiks.gildia.pl/imprezy/promocje/dalekowschodnie-kolo-naukowe-uj/milosc-po-japonsku>, [dostęp: 29.08.2016].

⁷ Czasopismo MASKA w ramach działalności Katedry Porównawczych Studiów Cywilizacji UJ. Publikują w nim studenci, doktoranci m.in. z dziedzin dotyczących antropologii, socjologii, filozofii oraz orientalistyki. Czasopismo to recenzowany kwartalnik, ukazujący się w formie papierowej oraz elektronicznej. Od roku 2013 czasopismo znajduje się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na liście B i otrzymało 7 punktów. Radę naukową czasopisma obecnie stanowią: Igor Baglioni, Ph.D. (Accademia

wydawane jest co trzy miesiące przez Katedrę Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego w formie drukowanej oraz elektronicznej⁸.

Monografia naukowa: "Miłość po japońsku"

Jak już wspomniałam wcześniej, po zakończonej konferencji naukowej „*Miłość po japońsku*” rok później wydano publikację pokonferencyjną w punktowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Lista B) czasopiśmie MASKA⁹. Jest to monografia wieloautorska, w której znalazło się dziewięć artykułów naukowych napisanych przez prelegentów konferencji, które zostały poddane recenzji¹⁰, zaś wszystkie teksty dotyczą tematyki oscylującej wokół uczucia miłości. Ponadto poruszają tematykę kulturowo-społeczną oraz zagadnienie obrazów pokazanych w japońskiej literaturze, kinematografii oraz anime¹¹.

Zawartość monografii

dei Lincei, Italy). Frederick E. Brenk, prof. (Professor Ordinarius Emeritus, Pontifical Biblical Institute, Italy), Cezary Galewicz, dr hab. (Jagiellonian University, Poland), John H. Johnsen, Ph.D. (Professor of Anthropology, Utica College, USA), Michel H. Kowalewicz, prof. (Jagiellonian University, Poland), Aleksander Naumow, prof. (Università Ca' Foscari Venezia, Italy), Kiyomitsu Yui, Ph.D (Kobe University, Japan). <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/maska/rada-naukowa/-scientific-board>, [dostęp: 29.08.2016].

⁸ Zob. <http://www.maska.psc.uj.edu.pl>, [dostęp: 29.08.2016]; <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/numery/monografie-i-publikacje/milosc-po-japonsku>, [dostęp: 29.08.2016 r.], <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/documents/40768330/c7bc378d-4d07-489f-a9d5-834879e35ad5>, [dostęp: 29.08.2016].

⁹ Redaktorami tego tomu byli: Małgorzata Dudek, Wiktoria Krupska, Anna Sieradzka. Redaktorami językowymi zaś Małgorzata Dudek i Anna Sieradzka. Stałym redaktorem naczelnym jest Katarzyna Kleczkowska, a zastępcą Marta Błaszczowska. Zob. <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/maska/redakcja>. [dostęp: 29.08.2016].

¹⁰ Recenzenci tego wydania czasopisma naukowego to: dr hab. Danuta Dąbrowska, prof. US dr hab. Agata Jakubowska, prof. UAM prof. dr hab. Eстера Żeromska, UAM prof. dr hab. Joanna Ślósarska, UŁ prof. Leszek Sosnowski, UJ dr Paweł Dubała, UJ dr Jakub Petri, UJ dr Dorota Barańska, UJ; Warto tutaj wymienić recenzentów obecnych: dr hab. Małgorzata Abassy, UJ; dr hab. Krzysztof Abriszewski, UMK; dr Adam Anczyk, UJ; dr hab. Andrzej Betlej, UJ; dr Mateusz Borowski, UJ; dr hab. Dariusz Czaja, UJ; dr hab. Renata Czekalska, UJ; dr Maciej Czeremski, UJ; dr hab. Magdalena Heydel, UJ; dr Sebastian Jagielski, UJ; dr hab. Zbigniew Kadłubek, prof. UŚ; dr hab. Krzysztof Kania, UMK; dr Wojciech Klimczyk, UJ; dr Maria Kobielska, UJ; dr hab. Krzysztof Kornacki, prof. UG; dr Weronika Kostecka, UW; dr hab. Agnieszka Kuczkiwicz-Fraś, UJ; prof. dr hab. Marta Kudelska, UJ; dr hab. Aleksandra Kunce, prof. UŚ; dr hab. Grzegorz Leszczyński, prof. UW; prof. dr hab. Krzysztof Loska, UJ; prof. dr hab. Anna Łebkowska, UJ; dr Tomasz Z. Majkowski, UJ; dr hab. Zygmunt Mazur, UJ; dr Mikołaj Mazuś, UP; dr Tomasz Michalik, UAM; dr hab. Tomasz Mizerkiewicz, prof. UAM; dr Radosław Palonka, UJ; dr Przemysław Piekarski, UJ; dr hab. Małgorzata Pietrasiak, prof. UŁ; dr hab. Jan Piotrowiak, prof. UŚ; dr hab. Aldona Maria Piwko, UKSW; dr hab. Olga Płaszczewska, UJ; dr Karol Samsel, UW; dr hab. Renata Seweryn, prof. UEK; prof. dr hab. Jerzy Smulski, UMK; dr hab. Iwona Sowińska, UJ; prof. dr hab. Grażyna Stachówna, UJ; dr Eugenie Stapert, Leiden University; dr Magdalena Sztandara, UJ; prof. dr hab. Włodzimierz Szturc, UJ; prof. dr hab. Józef Szykalski, UW; prof. dr hab. Paweł Śpiewak, UW; prof. dr hab. Piotr Wierchoń, UAM; dr hab. Piotr Wróbel, UJ; prof. dr hab. Zofia Zarębianka, UJ; dr Aneta Zielińska, KPSW; dr Wojciech E. Zieliński, UG.

Aktualną listę recenzentów czasopisma naukowego MASKA można na bieżąco sprawdzić na stronie internetowej czasopisma, a sama lista znajduje się pod tymże adresem internetowym: <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/maska/listy-recenzentow>, [dostęp: 29.08.2016].

¹¹ <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/numery/monografie-i-publikacje/milosc-po-japonsku>, [dostęp: 29.08.2016].

Publikacja liczy dziewięćdziesiąt sześć stron, czyli dziewięć artykułów naukowych dotyczących tematyki uczuć oraz seksualności. Pierwszy tekst w spisie treści należy do Mateusza Hachlicy¹² i prezentuje problematykę dotyczącą miłości do natury w poezji haiku uczniów Matsuo Bashō. Jak sam autor pisze w swoim tekście jego głównym celem było przedstawienie jedynie w zarysie specyficznego ujęcia miłości w japońskiej tradycji, dlatego też poddał on analizie uczucia do natury w poezji haiku uczniów Matsuo Bashō. Autor podzielił swój artykuł na dwie części - w pierwszej przybliżył kwestie dotyczące haiku, w drugiej zinterpretował wiersze uczniów najbardziej znanego japońskiego poety, czyli Etsujina, Kikaku, Kyoariego, Kyoroku, Ransetsu oraz Sampu. Autor podkreślił w podsumowaniu, że miłość do natury, jaka została opisana w japońskich wierszach wyżej wspomnianych uczniów Matsuo Bashō, to miłość jednostronna i utylitarna.

Kolejny artykuł naukowy przedstawia różne oblicza miłości erotycznej na wybranych przez Gabrielę Matusiak¹³ przykładach ilustrowanych zwojów emaki, nikuhitsu shunga i na drzeworycie ukiyo-e. Już we wstępie do swojego artykułu autorka zaznacza, że motyw miłości erotycznej dotyczy epoki Heian oraz Edo. W swojej pracy autorka przedstawiła pięć wybranych obrazów malarskich, które przedstawiają różne oblicza miłości erotycznej. Pierwsze cztery to zwoje malarskie i są to dwa zwoje emakimono, jeden zwój pionowy zwany kakemono lub kakejiku oraz jeden obraz nikuhitsu-ga, z kolei piątym jest drzeworyt ukiyo-e wyselekcjonowany ze względu na podjętą tematykę. W tym artykule autorka opierała się na publikacji Yoshihiko Shirakury, która dotyczy nikuhitsu shunga oraz publikacji British Museum – ta z kolei dotyczy japońskich obrazów erotycznych. Artykuł podzielony jest na pięć podrozdziałów, czyli miłość zakazaną, miłość między dwoma mężczyznami, miłość we śnie, miłość jako drogę do długowieczności oraz miłość makabryczną.

Następny tekst autorstwa Mateusza Żebrowskiego¹⁴ dotyczy genezy powstania oraz analizy gatunku Hentai, czyli współczesnej Kamasutry Wschodu. Już w pierwszych zdaniach zaznacza, że „*Erotyzm i relacje damsko-męskie w Kamasutrze są przede wszystkim punktem odniesienia dla zobrazowania zwyczajów, religijności, zalet i przywar ówczesnych hindusów. Nie należy więc określać Kamasutry jedynie mianem seksualnego katalogu*¹⁵” i dlatego też w dalszej części artykułu zaznacza, że jest to traktat na temat kamy, czyli jednej z

¹² Wydział Filologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 7 i n.

¹³ Katedra Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 13 i n.

¹⁴ Instytut Kultury Współczesnej Uniwersytetu Łódzkiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 21 i n.

¹⁵ M. Żebrowski, Hentai – współczesna kamasutra wschodu. Geneza powstania oraz analiza gatunku, [w:] *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 21.

najważniejszych cnót jakie występują w życiu człowieka. W dalszej części autor opisuje pojęcie *Hentai*, jego historię oraz przykłady we współczesnym świecie.

Małgorzata Dudek¹⁶ w swoim tekście „*Konstruowanie pożądania. Kim lub czym jest femme fatale w filmach Nikkatsu Noir? Przykład Branded to Kill Suzukiego Seijuna*”, który podzielony jest na sześć części, opisała problem konstruowania pożądania w filmach z serii Nikkatsu Noir, czyli zbioru dzieł filmowych najstarszej wytwórni filmowej Nikkatsu w Japonii oraz nakreśliła analizę wizerunku femme fatale, czyli wyzwolonej seksualnie kobiety. Głównym jednak celem niniejszej pracy jest przedstawienie tego obrazu w filmie Suzukiego Seijuna *Branded to Kill* (Koroshi no Rakuin, 1967).

Przemysław Sztafiej¹⁷ z kolei opisał¹⁸ kobiece postaci w wybranych filmach jednego z najznamienitszych japońskich reżyserów - Masumury Yasuzō - który to podczas swojej wieloletniej kariery nakręcił sześćdziesiąt filmów, a także był jednym z pierwszych reżyserów, którzy w ówczesnych czasach podjęli się tematu krytyki społeczno-politycznej powojennej Japonii (*Moloch i marionetki* -1958, *Szkoła szpiegów*-1966, *Czerwony anioł*-1966). Jednakże w tymże artykule Przemysław Sztafiej skupił się na trzech filmach tj. *Ongaku* (1972), *Ślepa bestia* (*Mōjū*, 1969) oraz *Żona Seisaku* (*Seisaku no tsuma*, 1965) i podjął próbę znalezienia odpowiedzi na pytanie o przyczyny szaleństwa i brutalnych obsesyjnych zachowań postaci kobiecych w twórczości filmowej wcześniej wymienionego reżysera. Artykuł składa się z czterech części, czyli wstępu oraz podsumowania, zaś rozwinięcie stanowią dwa podrozdziały zatytułowane *Początki kariery reżyserskiej – ukształtowanie się wizji bohatera w twórczości Masumury Yasuzō* oraz *Bohaterki opętane miłosnym szaleństwem – „Ongaku”, „Ślepa bestia” oraz „Żona Seisaku”*¹⁹.

Piotr Sarota²⁰ w swoim artykule „*Być idolem. Relacja gwiazda – fan w filmach Kona Satoshiego Perfect Blue i Millennium Actress*”, który podzielony jest na siedem części, opisał twórczość Satoshi Kon (żył w latach 1963-2010) na podstawie filmów *Perfect Blue*

¹⁶ Katedra Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 31 i n.

¹⁷ Zakład Japonistyki Katedry Orientalistyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 39 i n.

¹⁸ Pełen tytuł artykułu: *Obsesja, okrucieństwo, miłość – postaci kobiece w wybranych filmach Masumury Yasuzō*. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 39 i n.

¹⁹ Filmografia wykorzystana na potrzeby artykułu Przemysława Sztafieja składa się z takich filmów jak *Czerwony anioł*, reż. Masumura Yasuzō (1966), *Karakkaze yarō* reż. Masumura Yasuzō (1960), *Mōjū* (*Ślepa bestia*) reż. Masumura Yasuzō (1969), *Moloch i marionetki* reż. Masumura Yasuzō (1958), *Ongaku* reż. Masumura Yasuzō (1972), *Podwójne samobójstwo w Sonezaki* reż. Masumura Yasuzō (1978), *Szkoła szpiegów* reż. Masumura Yasuzō (1966), *Żona Seisaku*, reż. Masumura Yasuzō (1965). Zob. <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/documents/40768330/c7bc378d-4d07-489f-a9d5-834879e35ad5>, [dostęp: 29.08.2016 r.].

²⁰ Instytut Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 49 i n.

i Millennium Actress. Pierwszy to mroczny thriller psychologiczny, zaś drugi to historyczny melodramat.

Jan Łój²¹, który prywatnie zainteresowany jest japońskim kitsune i jego kulturowej symbolice, w omawianej tutaj monografii nakreślił bardzo ciekawe zjawisko wirtualizacji miłości na przykładzie gry Love Plus²². Swój artykuł rozpoczyna od słów: „*Japonia jest krajem znanym ze swego zamiłowania do wirtualnej rozrywki – to tu swą siedzibę mają firmy stanowiące podwaliny świata gier, między innymi takie jak producenci konsol Sony oraz Nintendo*” wprowadzając w ten sposób czytelnika do tematu artykułu. Swoje refleksje przedstawia na przykładzie gry *Dating Simulation Games*, czyli gier skupionych na wątku romansu lub randki oraz gier przeznaczonych do męskiego użytku, a określanych jako Bishōjo games. Autor zaznacza, że gry te stanowią 25% oprogramowania kupowanego i sprzedawanego na terenie Japonii, przykładowo gra Love Plus jest dostępna na przenośną konsolę DS firmy Nintendo, stąd jej popularność niesie także możliwość funkcjonowania jej z powodzeniem na jednych z najpopularniejszych na świecie, bo nie tylko w Japonii, konsol do gier wideo. Produkt firmy Konami, czyli rzeczona gra, według autora to bardziej eksperyment dotyczący miłości człowieka i postaci wirtualnej, dlatego może nieść ze sobą za razem dużo korzyści jak i sporo zagrożeń, stąd też warto bacznie przyglądać się rozwojowi takich gier, by odpowiedzieć sobie na pytanie w jakim kierunku zmierza rynek gier oraz czy możliwość grania uczuciami wyprze te realne na rzecz tych wyimaginowanych, które powstaną w trakcie użytkowania tych interaktywnych gier.

Klaudia Adamowicz²³ nakreśliła w swoim tekście „*Mit zachodniego rycerza – o białej gorączce wśród Japoniek*” problematykę fenomenu idealizacji partnera pochodzącego z Zachodu przez Japonki. Autorka opisuje takie pojęcia jak żółta gorączka (wtedy gdy biali mężczyźni poddani są urokowi Azjatek i dążą do kontaktu z wyidealizowanym obrazem Azjatki) oraz biała gorączka (to sytuacja gdy Azjatki budują wizerunek zachodnich mężczyzn w oparciu o równie silny mechanizm idealizacji). Autorka zaznacza, że głównym jej pracy było „*ukazanie mechanizmu idealizacji zachodnich mężczyzn i tym samym Zachodu, konstruowanego w opozycji do Japonii, gdzie Zachód rozumiany jest raczej jako Nie-Japonia,*

²¹ Instytut Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 61 i n.

²² Pełen tytuł artykułu: „Dziewczyna w wymiarze 2D – zjawisko wirtualizacji miłości na przykładzie gry Love Plus”.

²³ Katedra Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 71 i n.

niż jako kraina, która posiada swoje rzeczywiste odzwierciedlenie geograficzne”, które dotyczą zarówno zachodnich mężczyzn jak i Azjatek²⁴.

Ostatnim artykułem jest tekst Joanny Bojdy²⁵ zatytułowany „Omiai w twórczości Tomoko Sawady, w którym to autorka porusza zagadnienie zjawiska omiai oraz nakreśla czytelnikom w jaki sposób funkcjonuje miłość w ramach systemu zawierania aranżowanych małżeństw w Japonii. Wizerunek kandydatki na żonę” który ma na celu zaprezentowanie w kontekście twórczości T. Sawady wizerunku młodej Japonki, która pragnie wyjść za mąż. W projekcie OMIAI Tomoko Sawady staje się kandydatką na żonę i w rzeczonym projekcie z 2001 roku wykonuje ona 30 autoportretów, które mają przypominać portfolio przygotowywane przez pośredników aranżujących małżeństwa. Z artykułu dowiemy się między innymi dlaczego Sawada w swoim projekcie wykorzystwała właśnie fotografie, stąd taki a nie inny zamysł projektu, jakie są jego założenia oraz efekty. Artykuł autorstwa Joanny Bojdy zawiera kilka fotografii, które pochodzą właśnie z wyżej wspomnianego projektu, a udostępnione zostały one na stronie internetowej www.e-sawa.com/omiai.

Ostatnie trzy strony monografii mają charakter informacyjny. Na dwóch z nich znajdziemy informacje dotyczące Koła Naukowego Porównawczych Studiów Cywilizacji Uniwersytetu Jagiellońskiego – historii jego powstania, działalności oraz zaproszenia do współpracy przez inne koła naukowe z Polski²⁶. Z kolei na ostatniej stronie możemy odnaleźć informacje dotyczące czasopisma naukowego MASKA.

Słowem zakończenia

Recenzowana tu monografia porusza w bardzo ciekawy sposób zagadnienie jednego z najważniejszych uczuć w życiu człowieka. Wszystkie artykuły w niej zawarte są niezwykle interesujące oraz napisane przystępnym dla czytelnika językiem, dlatego też publikację warto polecić każdemu zainteresowanemu tematyką japońską, ale nie tylko z tego powodu. Wszystkie wydania czasopisma „MASKA” są tematyczne i każde z nich zawiera zwykle kilka wyselekcjonowanych artykułów o wysokiej merytoryczności. Przyglądając się ich tytułom²⁷ oraz spisom treści mogę jednoznacznie stwierdzić, że z pewnością czasopismo ma

²⁴ <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/documents/40768330/c7bc378d-4d07-489f-a9d5-834879e35ad5>, [dostęp: 29.08.2016].

²⁵ Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza. Zob. *Miłość po japońsku...*, dz. cyt., s. 83 i n.

²⁶ Więcej informacji na temat działalności koła Naukowego można znaleźć na stronie internetowej: <http://www.kn.psc.uj.edu.pl/>, [dostęp: 29.08.2016].

²⁷ Poprzednie wydania, czyli numery regularne oraz monografie naukowe zatytułowane są np. *Etniczność; Pamięć; Rytuał, Profanum; Transkulturowa estetyka afrykańska; Ekspresja i jej granice; Śmierć, koniec, przejście; Ciało; Decyzja-działanie - wpływ. Wykluczenie; Podróż; Dźwięk- rytm – melodia; Miasto-tożsamość-wspólnota; Seks. Norma/dewiacja; (Cyber) przestrzeń; Czas- wieczność – przemiana; Bunt- manifest –*

swoje oddane grono odbiorców, a ja przeczytawszy wydanie czasopisma MASKA „Miłość po japońsku” staję się kolejnym z nich.

BIBLIOGRAFIA

<http://www.kn.psc.uj.edu.pl/> [dostęp: 29.08.2016]

<http://www.komiks.gildia.pl/imprezy/promocje/dalekowschodnie-kolo-naukowe-uj/milosc-po-japonsku>, [dostęp: 29.08.2016]

<http://www.maska.psc.uj.edu.pl> [dostęp: 29.08.2016]

<http://www.maska.psc.uj.edu.pl/documents/40768330/c7bc378d-4d07-489f-a9d5-834879e35ad5> [dostęp: 29.08.2016]

<http://www.maska.psc.uj.edu.pl/maska/listy-recenzentow>. [dostęp: 29.08.2016].

<http://www.maska.psc.uj.edu.pl/maska/rada-naukowa/-scientific-board>, [dostęp: 29.08.2016]

<http://www.maska.psc.uj.edu.pl/numery/monografie-i-publicacje> [dostęp: 29.08.2016]

<http://www.maska.psc.uj.edu.pl/numery/monografie-i-publicacje/milosc-po-japonsku>, [dostęp: 29.08.2016]

[http://www.orient.uj.edu.pl/wiadomosci/wydarzenia/-](http://www.orient.uj.edu.pl/wiadomosci/wydarzenia/)

[/journal_content/56_INSTANCE_1XS6kXIphSmV/20745011/44724011](http://www.orient.uj.edu.pl/wiadomosci/wydarzenia/-/journal_content/56_INSTANCE_1XS6kXIphSmV/20745011/44724011) [dostęp: 29.08.2016]

<https://www.cytaty.info/autor/ryunosukeakutagawa.htm>, [dostęp: 29.08.2016]

Miłość po japońsku, M. Dudek, W. Krupska, A. Sieradzka (red.), Kraków 2014

rewolucja; Mit – kłamstwo – iluzja; Tradycja – popkultura; Twórca, dzieło, natchnienie; Zabawka – czy tylko dla dzieci? Gry i zabawki w kulturach świata; Antologia pokonferencyjna - Superbohater – Mitologia Współczesności?; Kultura jedzenia, jedzenie w kulturze; Przeróżające czy osobliwe? Hybrydy, chimery i monstra w kulturach świata; Istoty hybrydalne i zmieniające postać w kulturach europejskich i azjatyckich; Światy alternatywne; Literatura na granicach; Synkretyzm Nowego Świata; Miłość po japońsku; Percepcja cywilizacji islamu w kulturze Zachodu; Kosmos - Astronomia - Ciała Niebieskie; Communication - Interaction – Influence; Roślina; Wojna; Przemoc; The other - Alien – Stranger; Słowo; Zwierzę; Kształt - kolor – kreska. Zob. <http://www.maska.psc.uj.edu.pl/numery/monografie-i-publicacje>, [dostęp: 29.08.2016].